

Hij vond in Drenthe een 4 legsel van de ekster, *Pica p. gal-liae* Kl., in 3 m hoog eikenhakhout. Het nest was niet overdekt en de eieren vielen op door de groote afmetingen: gemiddeld: $40,78 \times 25,35$ (normaal: $34,1 \times 24,3$).

Op 20 Mei vond spreker bij N.-Bergum 3 nesten van lijsters, 2 ervan waren verwoest en het derde met vier eieren bleek toe te behooren aan een kramsvogel, *Turdus pilaris* L.

De heer BOUMA heeft op 28 April een nest van de staartmees, *Aegithalos caudatus europaeus* (Herm.), gevonden met 10 eieren. Op 3 Mei waren er 12 eieren en de kap was van het nest gerukt. De veervoering was echter geheel in tact gebleven en de eieren voelden warm aan. Hij zette de kap er weer op, bevestigde deze met een paar dorens, waarop de vogels zich weer naar het nest begaven. Op 12 Mei kwamen de jongen uit en toen deze op 18 Mei nog aanwezig waren, was de kap weer van het nest gevallen. Op 26 Mei zijn de jongen uitgevlogen.

Nadat tenslotte Jhr VAN HEURN nog een collectie Indische vogels en eieren had laten rondgaan, werd tegen middernacht de vergadering gesloten.

De secretaris, C. EYKMAN.

Excursie naar de moerassen van Ambt-Vollenhove op Zondag 2 Juni 1935.

's Morgens om half negen stonden 5 autos van leden voor Hotel „Wientjes” te Zwolle gereed om 26 deelnemers naar Zwartsluis te brengen. Bij de leden, die den vorigen avond de vergadering hadden bijgewoond, voegden zich nog de heeren J. F. M. VAN MALSSSEN en J. ZWOLLE.

In Zwartsluis lagen 5 punters te wachten, die getrokken door een motorbootje de deelnemers door de Aremberger gracht naar de moerassen van Amt Vollenbove brachten.

Het weer was bijzonder fraai en de deelnemers waren dus in de gelegenheid volop te genieten van de steeds zoo aantrekkelijke moerasfauna en flora. Alle typische rietbewoners waren tegenwoordig. Telkens vlogen bruine kiekendieven boven hun jachtgebied, aalscholvers, blauwe reigers, kokmeeuwen, vischdiefjes, meerkoeten, zwarte sterns en koekoeken werden geregeld waargenomen, terwijl van de kleine vogels zich telkenmale lieten zien: rietgorzen, kleine karekieten, rietzangers, tuinfluiters, fitissen en grasmusschen. Nu en dan liet een snor zijn eigenaardige triller hooren en zelfs kon éénmaal de zoo verborgen levende sprinkhaanrietzanger op zijn nest worden verrast.

De hoofdschotel van dezen dag waren de purperreigers, die

op verschillende plekken van deze uitgebreide moerassen hun nederzettingen hebben. Men zie voor nadere gegevens de desbetreffende artikels van TEN KATE (dit tijdschrift, 2, 1929, p. 21—36, en 6, 1934, p. 134—140).

Verschillende reigernesten, zoowel met eieren als met jongen, konden ten koste van een paar natte voeten worden bekeken en ook van de door zijn makheid zoo van nabij te observeren baardmees kon een nest met eieren worden getoond. In 1932 nam TEN KATE ze hier voor het eerst waar en in 1933 vond de heer TEPE een nest met groote jongen (zie dit tijdschrift, 6, 1934, p. 165—166).

Aardige vondsten waren verder: een nest met 2 eieren van de velduil, een met 6 eieren van den bruinen kiekendief, een met 5 eieren van de torenvalk en een met 5 eieren van de grauwe klauwier, een vogel, die men in dit moerasland niet zou verwachten.

's Middags ongeveer 5 uur was een groot gedeelte van het moerassendoolhof doorkruist en werd de terugtocht naar Zwartsluis aanvaard. Ten zeerste voldaan kwamen de deelnemers te ongeveer 6 uur in Zwolle, waar het gezelschap zich weer over de verschillende windstreken verdeelde.

Volledigheidshalve volgt hieronder een lijst van alle dezen dag waargenomen vogels, benevens een opsomming van de gevonden en bezichtigde nesten.

1. Langs de Arembergergracht van Zwartsluis tot „de Belt”: ekster, *Pica pica*; spreeuw, *Sturnus vulgaris*; groenling, *Chloris chloris*; kneu, *Carduelis cannabina*; vink, *Fringilla coelebs*; huismusch, *Passer domesticus*; veldleeuwerik, *Alauda arvensis*; gele kwikstaart, *Motacilla flava*; witte kwikstaart, *Motacilla a. alba*; rouw-kwikstaart, *Motacilla alba yarrellii*; grauwe vliegenvanger, *Muscicapa striata*; groote karekiet, *Acrocephalus arundinaceus*; kleine karekiet, *Acrocephalus scirpaceus*; spotvogel, *Hippolais icterina*; merel, *Turdus merula*; paapje, *Saxicola rubetra*; zwarte roodstaart, *Phoenicurus ochrurus*; boerenzwaluw, *Hirundo rustica*; huiszwaluw, *Delichon urbica*; gierzwaluw, *Apus apus*; steenuil, *Athene noctua*; blauwe reiger, *Ardea cinerea*; slobbeend, *Spatula clypeata*; aalscholver, *Phalacrocorax carbo*; grutto, *Limosa limosa*; zwarte stern, *Chlidonias niger*; vischdiefje, *Sterna hirundo*, en kokmeeuw, *Larus ridibundus*.

2. In de rietmoerassen van Ambt-Vollenhove en op de hooilanden bij „de Belt”: zwarte kraai, *Corvus corone*; rietgors, *Emberiza schoeniclus*; baardmees, *Panurus biarmicus*; grauwe klauwier, *Lanius collurio*; fitis, *Phylloscopus trochilus*; snor, *Locustella luscinioides*; sprinkhaanrietzanger, *Locustella naevia*; boschrietzanger, *Acrocephalus palustris* (zingend); rietzanger, *Acrocephalus schoenobaenus*; tuinfluiter, *Sylvia borin*; grasmusch, *Sylvia communis*; winterkoning, *Troglodytes*

troglodytes; koekoek, *Cuculus canorus*; velduil, *Asio flammeus*; torenvalk, *Falco tinnunculus*; bruine kiekendief, *Circus aeruginosus*; purperreiger, *Ardea purpurea*; roerdomp, *Botaurus stellaris*; wilde eend, *Anas platyrhynchos*; fuut, *Podiceps cristatus*; houtduif, *Columba palumbus*; kievit, *Vanellus vanellus*, en meerkoet, *Fulica atra*.

Totaal 51 soorten.

3. Nesten werden bezichtigd of gevonden van:
 - rietgors, *Emberiza schoeniclus*, één ($\frac{1}{5}$).
 - baardmees, *Panurus biarmicus*, één ($\frac{1}{4}$).
 - grauwe klauwier, *Lanius collurio*, één ($\frac{1}{5}$).
 - sprinkhaan-rietzanger, *Locustella naevia*, één ($\frac{1}{5}$).
 - rietzanger, *Acrocephalus schoenobaenus*, drie ($\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{5}$).
 - tuinfluiter, *Sylvia borin*, één ($\frac{1}{5}$).
 - velduil, *Asio flammeus*, één ($\frac{1}{2}$).
 - torenvalk, *Falco tinnunculus*, één ($\frac{1}{5}$).
 - bruine kiekendief, *Circus aeruginosus*, één ($\frac{1}{6}$).
 - purperreiger, *Ardea purpurea*, acht ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$)
aangepikt, 5 en 1 jong, 3 jongen, 4 jongen).
 - houtduif, *Columba palumbus*, één (2 jongen).

Totaal 11 soorten.

De secretaris, C. EYKMAN.

Literatuur.

Dr E. Hartert en Dr F. Steinbacher, Die Vögel der Paläarktischen Fauna. — Ergänzungsband, Heft. 4. FRIEDLÄNDER, Berlin 1935. — Al heb ik reeds vrij geruimen tijd geleden afscheid genomen van de taak van verslaggever van nieuwe ornithologische literatuur voor ons Cluborgaan, hoop ik, dat de redactie mij zal willen toestaan een uitzondering te maken voor het jongstverschenen deel van bovengenoemd werk, 't welk mij in het begin van 1935 bereikte. Het stemt altijd eenigszins weemoedig om werk te ontvangen van den nu reeds ettelijke maanden heengegane ouden vriend HARTERT. Daaraan valt niet te ontsnappen, maar zijn naam te zien onder een nieuw geschrift stemt toch weer bemoedigend en geruststellend. Aan dit 4e Heft heeft hij zelf gewerkt en nu geeft zijn medewerker STEINBACHER het uit. Dit vierde deel begint met het geslacht *Turdoides* (vroeger *Argya*), dan komt *Garrulus* met zijn vele soorten waarvan een aantal vrij nieuw zijn. Volgt *Pomatorhinus* en dan krijgen we de eigenlijke lijsters (*Turdus*) waarbij wij o.a. zien dat TURTON's naam *ericetorum* voor de zanglijster is aangenomen. De naam *musicus* geldt voor den koperwiek en niet *iliacus*, omdat omtrent dezen onzekerheid bestaat. De ijslandsche koperwiek heet *musicus coburni*. De overige lijstervogels volgen: *Monticola*, *Oenanthe*, *Saxicola*, *Tarsiger*, *Chaimarrornis*, *Phoenicurus*, *Diploëtocus*, *Luscinia*, *Grandala* en *Microcichla* om daarna over te gaan tot de *Prunellidae* en voorts de *Troglodytidae*, *Cinclus* en *Tesia* alsmede de zwaluwen, waarmede de *Passeres* worden afgesloten. Een begin wordt gemaakt met de *Non-Passeres*, namelijk de gierzaluwen: *Apus* en *Chaetura*, en voorts behandeld de *Meropidae*, de *Coraciidae*, *Alcedinidae*, *Picidae*, *Cuculidae* en het begin van de uilen.